

Bakalářská práce, TF JU

Autorka: Renata Semerová

obhajoba: únor 2009

Název: Rozhovor jako jeden z prostředků sociální práce s klientem

Posudek vedoucího práce:

Autorka se ve své práci zabývá rozhovorem a to ve vztahu k jeho použití v sociální práci. Vychází jednak ze zkušeností nabytých v různých praxích (odtud především námět a motivace bakalářské práce) především pak z odborné literatury (odtud vlastní zpracování). Snaží se zpracovat především nedirektivní podpůrný poradenský rozhovor jako prostředek k dosažení cílů sociální práce a to v jejích různých formách. Práce tak svým charakterem zapadá do profilu studovaného oboru.

To, že uvedený typ rozhovoru patří mezi základní techniky, či nástroje v pomáhajících profesích autorka dokládá z literatury již v úvodu, ve vlastní práci se pak snaží popsat jak je tento nástroj používán k dosažení cílů sociální práce.

Práci dělí autorka do třech kapitol doplněných úvodem a závěrem. V úvodu seznamuje s inspirací k tématu a motivací k práci, formuluje cíl a uvádí strukturu práce. V první kapitole se věnuje sociální práci obecně, se zřetelem na formulaci poslání či cíle sociální práce a dále osobu sociálního pracovníka. Formulace cílů či poslání sociální práce pak autorce poslouží jako kritériologie pro posuzování užitečnosti rozhovoru v sociální práci. Požadavky na sociálního pracovníka či jeho charakteristika pak ukazují potřebu schopnosti vést rozhovor jako jednu ze základních schopností určující efektivitu sociální práce.

Druhá kapitola se zabývá vlastním rozhovorem a to nejprve jeho místem v sociální práci obecně, pak jednou z jeho forem (nedirektivní podpůrný poradenský rozhovor); dále jeho přípravou, a jednotlivými fázemi – otevřením, vnějšími podmínkami a „osnovou“, průběhem a ukončením. K tomu pak přidává dvě související témata – techniku aktivního naslouchání a asertivitu.

Ve třetí kapitole se autorka snaží spojit podstatné z obou předešlých – tedy uvést do souvislosti poradenský rozhovor a cíle sociální práce – a tím dojít k vytčenému cíli svého textu, popsat jak rozhovor pomáhá v sociální práci. Je sympatické, že si v tomto kontextu všímá i nebezpečí a úskalí, které v sociální práci mohou nastat a s rozhovorem souvisí. Z cílů sociální práce, které autorka v literatuře našla vybírá tři charakteristické a ke každému pak přiřazuje charakteristiky rozhovoru popsané ve druhé kapitole.

V závěru pak shrnuje hlavní myšlenky celé práce, ukazuje, jak se jí podařilo dosáhnout stanoveného cíle. Zde se ale trochu mýjí s úvodem, kde psala, že skutečnost použitelnosti rozhovoru v sociální práci je východiskem, nikoliv cílem, cílem je pro ni zjištění jak je rozhovor použitelný. V závěru ovšem uvádí že „s ohledem na zvolené cíle sociální práce se můžeme domnívat, že (...) rozhovor přispívá k dosažení, naplnění a tím i realizaci poslání a cílů sociální práce.“

V dalším textu pak ale uvádí i konkrétní skutečnosti, kterými se dobře vedeným rozhovorem v sociální práci pomáhá, nebo k pomoci přispívá.

Práce má tedy vcelku srozumitelně formulovaný cíl a logickou přehlednou strukturu.

Při vlastním členění ovšem dochází k značným disproporcím v objemu jednotlivých odstavců stejné úrovně. Např. bod 2.4 je zpracován na jedné stránce, bodu 2.2, je věnováno více než 20 stránek. Chápu logiku zpracování, je ovšem otázkou, zda téma asertivity by nebylo vhodné zařadit jinak. Pokud se týká grafického zpracování, pak text odpovídá zvyklostem. Pouze v obsahu může působit rušivě tučné zdůraznění nadpisů nižší úrovně oproti nadpisům úrovně vyšší.

Při zařazení odstavce „Atmosféra bezpečí“ se nabízí otázka po jeho umístění; je totiž zařazen pod nadpis „dojednávání“ - domnívám se, že v procesu rozhovoru, je téma atmosféry bezpečí důležité již dříve, řadil bych je k odstavci „podmínky pro rozhovor“. V odstavci „atmosféra bezpečí“ jsou pak pojednávána témata (sama o sobě důležitá), která ale s nadpisem odstavce souvisí spíše okrajově – např. sympatie, aktivace vlastních sil.

Autorka ve své práci použila značné množství literatury (což je jí ke cti), se kterou pracuje svědomitě až úzkostlivě; dovedla u jednotlivých témat doložit v odkazech jejich různé zpracování u jednotlivých autorů. Někdy ovšem ve snaha zachytit různá pojednání jednoho tématu v jednotlivých titulech má za následek určitou těžkopádnost ve vyjadřování. Podobnou těžkopádností se jeví jinak dobře myšlená snaha navazovat jednotlivé kapitoly (př. s. 40 poslední věta kap. 2 a první kap. 3).

Po stránce formálních náležitostí práce splňuje požadované náležitosti.

Práci doporučuji k obhajobě

leden 2009

Alois Křišťan

